

**Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ενεργειακός χάρτης πορείας για το 2050»**

(2012/C 391/04)

**Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

- ζητεί να αναγνωριστεί δεόντως ο ρόλος των τοπικών και των περιφερειακών αρχών και να υποστηριχθεί με επαρκείς πόρους και δεξιότητες, καθώς και με τα κατάλληλα εργαλεία διακυβέρνησης, δεδομένου ότι οι αρχές αυτές διαδραματίζουν πρωτεύοντα ρόλο, είτε άμεσα ως εταίροι σε βιώσιμα τοπικά ενεργειακά έργα είτε σε πολυάριθμες δραστηριότητες που σχετίζονται με τον σχεδιασμό νέων υποδομών, την αδειοδότηση, τις επενδύσεις, τις δημόσιες συμβάσεις, την παραγωγή ενέργειας και τον έλεγχο της κατανάλωσής της·
- επαναλαμβάνει ότι πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην ολοκλήρωση των δικτύων διανομής της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές που παράγεται σε τοπικό επίπεδο από διάφορους αποκεντρωμένους πόρους, όπως η αιολική, η υδροηλεκτρική, η γεωθερμική, η ηλιακή ενέργεια και η βιομάζα, με αποτέλεσμα οι υποδομές μεταφοράς και διανομής να καθίστανται πιο έξυπνες (smart grids), αναγκαία προϋπόθεση ενός πραγματικού ανταγωνισμού που μπορεί να παράσχει πραγματικά οφέλη για στους τελικούς καταναλωτές·
- τονίζει ότι, για να ικανοποιηθεί η αυξανόμενη ανάγκη για ευελιξία του ενεργειακού συστήματος, χρειάζονται κατάλληλες τεχνολογίες αποθήκευσης —π.χ. υδροαντλητικοί σταθμοί— σε όλα τα επίπεδα τάσης, οι οποίες να επιτρέπουν την αποθήκευση των πλεονασμάτων και τη μεταγενέστερη επιστροφή τους στο δίκτυο μέσω τεχνικών μεγάλης κλίμακας. Για τον σκοπό αυτόν χρειάζεται ανάπτυξη και εφαρμογή στρατηγικών μέσων για την τεχνολογική έρευνα και προώθηση·
- συνιστά να ενισχυθεί ο ρόλος των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην προώθηση της υιοθέτησης των καινοτομιών και στη διάδοση πληροφοριών και λύσεων για την κατανάλωση ενέργειας σε στρατηγικούς τομείς, όπως οι «έξυπνες πόλεις» (smart cities) που περιλαμβάνουν πολιτικές βιώσιμης κινητικότητας, οι έξυπνες υποδομές διανομής (smart grids) και οι αειφόρες οικοδομικές κατασκευές·
- τονίζει την επείγουσα ανάγκη να εφαρμοστεί πλήρως μέχρι το 2014 η εσωτερική αγορά ενέργειας, η οποία θα συμβάλει στην εξασφάλιση του εφοδιασμού ενέργειας σε προσιτές τιμές, να αρθεί η ενεργειακή απομόνωση ορισμένων κρατών μελών μέχρι το 2015, να επιτευχθεί μία δίκαιη εξισορρόπηση των πόρων μεταξύ των περιφερειών και να σταθεροποιηθούν και να βελτιωθούν οι συνθήκες πλαισίωσης του ευρωπαϊκού ενεργειακού τομέα, προκειμένου να περιοριστεί το πρόσθετο κόστος της ενεργειακής μετάβασης.

**Εισηγητής**

ο κ. Ugo CAPPELLACCI (IT/PPE), Πρόεδρος της περιφέρειας της Σαρδηνίας

**Έγγραφο αναφοράς**

Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών - Ενεργειακός χάρτης πορείας για το 2050

COM(2011) 885 final

**I. ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ****Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ****A. Μια ευρωπαϊκή στρατηγική για τον μετασχηματισμό των ενεργειακών συστημάτων**

1. συμφωνεί ότι είναι αναγκαίο να καθοριστεί επειγόντως μακροπρόθεσμη ευρωπαϊκή στρατηγική στον τομέα της ενέργειας που να συμβάλει με απτό τρόπο στην επίτευξη του στόχου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το 2050, δηλαδή την απαλλαγή της ΕΕ από τις ανθρακούχες εκπομπές. Ο μετασχηματισμός του ενεργειακού συστήματος αποτελεί ευθύνη έναντι των μελλοντικών γενεών, αλλά και μια πραγματική ευκαιρία για την μεγέθυνση, την ανάπτυξη, την απασχόληση, την ανταγωνιστικότητα και την ενίσχυση της ενεργειακής αυτονομίας στην Ευρώπη.

2. χαιρετίζει τον ενεργειακό χάρτη πορείας για το 2050, ωστόσο θεωρεί ότι δεν είναι σαφής και επαρκώς λεπτομερής ώστε να καθοδηγήσει από σήμερα, και μετά το 2020, τις επιλογές των κρατών μελών, των περιφερειακών και των τοπικών αρχών και των επενδυτών σε ένα νέο ενεργειακό μοντέλο και να διαμορφώσει επαρκή ασφάλεια σχεδιασμού. Τονίζει ταυτόχρονα πως τώρα πρέπει να ακολουθήσουν αποφάσεις για συγκεκριμένα μέτρα. Π.χ., θα πρέπει να είναι εφικτή η εξέταση του ενδεχόμενου απαγόρευσης των ενισχύσεων που χορηγούνται από μεμονωμένα κράτη μέλη για τα ορυκτά καύσιμα.

3. σημειώνει ότι από τον χάρτη πορείας απουσιάζει μια αξιολόγηση της κατάστασης ως προς τους στόχους που έχουν οριστεί για αυτή τη δεκαετία από την στρατηγική «Ενέργεια 2020», γεγονός που αποτελεί μειονέκτημα, διότι τούτη είναι απαραίτητη πριν από την θέσπιση των στόχων και του πολιτικού πλαισίου για το 2030 στο οποίο αναφέρεται το τελευταίο συμπέρασμα του χάρτη πορείας. Ακόμη, θεωρεί απαραίτητο να καθοριστούν ενδιάμεσα στάδια στη διαδικασία μετασχηματισμού του ενεργειακού συστήματος το 2030 και το 2040, σύμφωνα με τους στόχους μείωσης των εκπομπών που προβλέπονται στον Χάρτη πορείας για τη μετάβαση σε μια ανταγωνιστική οικονομία χαμηλών επιπέδων ανθρακούχων εκπομπών το 2050<sup>(1)</sup>. Η διαδικασία με ενδιάμεσα στάδια θα μπορούσε να περιλαμβάνει τη χρήση καυσίμων / πηγών ενέργειας, ικανών να συνοδεύουν βαθμιαία τον μετασχηματισμό, με παράλληλη εξασφάλιση της ενεργειακής ασφάλειας και ανεξαρτησίας. Θα διευκόλυνε επίσης την επίτευξη συγκεκριμένων αποτελεσμάτων, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της προόδου των μέτρων.

4. εκτιμά ότι η «τεχνολογικά ουδέτερη» προσέγγιση που ακολουθείται στο έγγραφο δεν είναι κατάλληλη και πρέπει να επανεξεταστεί ούτως ώστε, μακροπρόθεσμα, να δίδεται προτεραιότητα σε τεχνολογίες, προσεγγίσεις και καύσιμα με σίγουρα αποτελέσματα και βιώσιμη και ασφαλή εφαρμογή, λαμβανομένων υπόψη των υφιστάμενων εμπειριών και γνώσεων για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τις καινοτόμες τεχνολογίες. Επιπλέον, ο μετασχηματισμός ενός

βιώσιμου ενεργειακού συστήματος δεν μπορεί να διαχωριστεί από την εξέταση της μεταβαλλόμενης διαθεσιμότητας των πόρων που προκαλείται από την τρέχουσα οικονομική κρίση, ούτε από τις πιθανές περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις που μπορεί να προκύψουν.

5. είναι πεπεισμένη για την αξία της αλληλεπίδρασης μεταξύ των περιβαλλοντικών και των κοινωνικών πολιτικών και της επακόλουθης ανάγκης να εξασφαλιστεί μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα η ισότιμη πρόσβαση όλων σε ασφαλή, βιώσιμη και οικονομικά προσιτή ενέργεια με όσο το δυνατόν πιο περιορισμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις, καθώς και η πρόσβαση όλων στα μέσα ελέγχου της οικιακής κατανάλωσης και στα μέσα τοπικής παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε λογικές τιμές.

6. ζητεί τη συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στη διαδικασία χάραξης πολιτικών όπως αυτή που αποβλέπει στην απαλλαγή της ενέργειας από τις ανθρακούχες εκπομπές, όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση, τον έλεγχο της κατανάλωσης, την παραγωγή και τις νέες τεχνολογίες· την αναθεώρηση του χάρτη πορείας σύμφωνα με τις δυνατότητες και τις ανάγκες των τοπικών αρχών, καθώς και την παροχή ανθρώπινων και οικονομικών πόρων και μέσων διαχείρισης προκειμένου οι τοπικές αρχές να διαδραματίσουν τον σημαντικό ρόλο τους.

**B. Αξιολόγηση του εδαφικού αντικτύπου και κοινωνικές επιπτώσεις**

7. επισημαίνει ότι ο μετασχηματισμός των ενεργειακών συστημάτων θα απαιτήσει διαφορετικές προσπάθειες και θα έχει διαφορετικές συνέπειες για τις διάφορες περιφέρειες, ανάλογα με την ενεργειακή δομή και τους διαθέσιμους πόρους της καθεμίας, και ότι το ενδεχόμενο οικονομικό, χρηματοπιστωτικό και διοικητικό κόστος μιας ευρωπαϊκής δράσης στον τομέα της ενέργειας θα πρέπει να δικαιολογείται με βάση αναλυτική εκτίμηση των επιπτώσεων, στην οποία να λαμβάνονται επαρκώς υπόψη οι συγκεκριμένες συνθήκες και ιδίως το θέμα της ενεργειακής απομόνωσης σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

8. συμφωνεί ότι η διαρθρωτική αλλαγή των ενεργειακών συστημάτων περιλαμβάνει την κατασκευή ή/και τον εκσυγχρονισμό των υποδομών, αλλά επισημαίνει την έλλειψη ομοιομορφίας του κόστους του μετασχηματισμού αυτού στις διάφορες περιοχές της Ευρώπης, με συνέπεια την απειλή της κοινωνικής συνοχής.

9. συνιστά την ανάπτυξη μέσων για την εκτίμηση των συνεπειών του μετασχηματισμού των ενεργειακών συστημάτων σε τοπικό επίπεδο, είτε πρόκειται για οικονομικές είτε για κοινωνικές και περιβαλλοντικές συνέπειες. Υπενθυμίζει, συνεπώς, τη σημασία που έχει η αύξηση της ποιότητας και της εμβέλειας των πλέον κοινών μακροοικονομικών δεικτών που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών, με την προσθήκη, αφενός, της θεματολογίας της ενέργειας υπό το πρίσμα της βιωσιμότητας και, αφετέρου, της κοινωνικής και της περιβαλλοντικής διάστασης,

(<sup>1</sup>) COM(2011) 112 final.

η οποία να αντανakλά τις μεταβολές στην κοινωνική συνοχή, στην πρόσβαση με λογικό κόστος σε βασικά αγαθά και υπηρεσίες, στην κατάσταση της υγείας, στη φτώχεια, συμπεριλαμβανομένης της ενεργειακής ένδειας, στους φυσικούς πόρους και στην ποιότητα της ζωής γενικότερα·

### Γ. Ρόλος των τοπικών και των περιφερειακών αρχών

10. είναι πεπεισμένη ότι η επίτευξη παγκόσμιας εμβέλειας στόχων στον ενεργειακό τομέα απαιτεί πρωτοβουλίες που να υλοποιούνται σε τοπικό επίπεδο. Εν προκειμένω, υπογραμμίζει ότι η ύπαρξη των περιφερειακών στόχων έχει ήδη αποδειχθεί αποτελεσματική σε πολλές τοπικές και περιφερειακές συνθήκες, ως έκφραση μιας πολυεπίπεδης διακυβέρνησης του μετασχηματισμού του ενεργειακού συστήματος·

11. υπογραμμίζει τη σημασία, στο νέο ενεργειακό σύστημα, της διασυνοριακής συνεργασίας και της αλληλεγγύης και συνεπώς της ανάγκης συντονισμού σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Απαιτείται προσπάθεια σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης, που να μην διαχωρίζεται από τη στενή συνεργασία με τις περιφερειακές και τοπικές αρχές, καθώς και σαφής ορισμός των ρόλων και των μηχανισμών αλληλεπίδρασης·

12. ζητεί να αναγνωριστεί δεόντως ο ρόλος των τοπικών και των περιφερειακών αρχών και να συνοδεύεται από επαρκείς πόρους και δεξιότητες, καθώς και από τα κατάλληλα εργαλεία διακυβέρνησης, δεδομένου ότι οι αρχές αυτές διαδραματίζουν πρωτεύοντα ρόλο, είτε άμεσα ως εταίροι σε βιώσιμα τοπικά ενεργειακά έργα είτε σε πολυάριθμες δραστηριότητες που σχετίζονται με τον σχεδιασμό νέων υποδομών, την αδειοδότηση, τις επενδύσεις, τις δημόσιες συμβάσεις, την παραγωγή ενέργειας και τον έλεγχο της κατανάλωσής της. Επιπλέον, ο κοινωνικός διάλογος και η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων, που συνιστάται στον χάρτη πορείας για τη διαχείριση της αλλαγής, απαιτεί λεπτομερή ενημέρωση και μεσολάβηση εκ μέρους των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, οι οποίες όχι μόνο θα πρέπει να αναγνωριστούν σαφώς, αλλά και να υποστηρίζονται αποτελεσματικά·

13. συνιστά τη συνέχιση της υποστήριξης των θετικών δράσεων και συμπεριφορών που ήδη υπάρχουν σε τοπικό επίπεδο, με τη διευρύνση του επιπέδου συμμετοχής και την ένταξη σε όλες τις μορφές συνεργασίας, π.χ. στο πλαίσιο του Συμφώνου των Δημάρχων ή άλλων διαπεριφερειακών, εθνικών ή διεθνών δομών, των οποίων ο ρόλος πρέπει να υποστηριχθεί κατά την προώθηση της αλλαγής, την τόνωση της τοπικής οικονομικής ανάπτυξης και τη δημιουργία δικτύων ενημέρωσης και συνεργασίας·

### Δ. Ενεργειακή απόδοση, εξοικονόμηση ενέργειας και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

14. συμφωνεί ότι έχει πρωτεύουσα σημασία να υποστηριχθεί η εξοικονόμηση ενέργειας ούτως ώστε να μειωθεί η ενεργειακή ζήτηση, όχι μόνο μέσω της ευαισθητοποίησης, της διαπαιδαγώγησης και της αλλαγής συμπεριφοράς των πολιτών, αλλά και με την υποστήριξη της ανάπτυξης νέων τεχνολογιών που εξασφαλίζουν αποδοτικότερη κατανάλωση των πόρων και μεγαλύτερη οικονομική ανάπτυξη, ανταγωνιστικότητα και απασχόληση, καθώς και με την ενθάρρυνση από τα κράτη μέλη συστημάτων ενεργειακής αυτοτροφοδότησης, προκειμένου να προωθηθούν ο μέγιστος ορθολογισμός στη χρήση της ενέργειας, ένα διανεμημένο ενεργειακό σύστημα και η μεγαλύτερη συμμετοχή των πολιτών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων σχετικά με το είδος και τη χρήση της ενέργειας. Με στόχο την αποδέσμευση της οικονομικής ανάπτυξης από την κατανάλωση

ενέργειας, επισημαίνει ότι η μείωση της κατανάλωσης, σε περίπτωση που προκύπτει από την αυξημένη αποτελεσματικότητα της διαδικασίας και την εξοικονόμηση ενέργειας, μπορεί να θεωρηθεί δείκτης ανάπτυξης και όχι ύφεσης και να είναι επωφελής για την οικονομία·

15. επαναλαμβάνει τη θέση της ότι η στήριξη της ενεργειακής απόδοσης είναι ένα από τα ζωτικής σημασίας μέτρα για την επίτευξη των στόχων μείωσης των εκπομπών που έχουν τεθεί για το 2050. Συμφωνεί με την ανάγκη να ληφθούν πιο φιλόδοξα μέτρα ενεργειακής απόδοσης και να χαραχθούν στρατηγικές που να εξασφαλίζουν τη βέλτιστη σχέση κόστους- απόδοσης και θεωρεί ότι θα ήταν χρήσιμη η θέσπιση σχετικού ευρωπαϊκού δεσμευτικού πλαισίου. Παράλληλα, υπογραμμίζει ότι επείγει η ανάληψη δράσεων σε τομείς που θα μπορούσαν άμεσα να συμβάλουν σημαντικά στην εξοικονόμηση ενέργειας, όπως η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτηρίων και η μια πιο βιώσιμη κινητικότητα·

16. φρονεί ότι κατά τον προσδιορισμό και την υλοποίηση των επενδύσεων δράσεων που απαιτούνται για τον ενεργειακό μετασχηματισμό, πρέπει να διασφαλίζεται, σε κάθε περίπτωση, η συνοχή των διαφόρων μέτρων με μια προοπτική βιωσιμότητας. Ειδικότερα, πρέπει να αξιολογείται εάν υπάρχει κίνδυνος η επίτευξη προόδου σε ένα τομέα να επιφέρει αρνητικές συνέπειες σε άλλους τομείς·

17. τάσσεται υπέρ της δημιουργίας αξίας για την εξοικονόμηση ενέργειας μέσω αειφόρων μηχανισμών της αγοράς, όπως προβλέπεται στο Σχέδιο για την ενεργειακή απόδοση 2011 (2)·

18. εκτιμά το γεγονός ότι η αύξηση του μεριδίου της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές αποτελεί κοινό χαρακτηριστικό σε όλα τα σενάρια της απαλλαγής από τις ανθρακούχες εκπομπές ήδη για το 2030, και επιτυγχάνει σημαντικό προβάδισμα έναντι των άλλων τεχνολογιών για το 2050. Ωστόσο, είναι λυπηρό το γεγονός ότι κανένα από τα σενάρια του χάρτη πορείας δεν εξετάζει ολοκληρωμένες λύσεις για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση, προκειμένου να αυξηθεί η βιωσιμότητα του μετασχηματισμού προς ένα σενάριο του ενεργειακού συστήματος χωρίς ορυκτές πηγές ενέργειας και για την πορεία προς την απαλλαγή του τομέα από τις ανθρακούχες εκπομπές. Εξάλλου, αν και στον χάρτη αναγνωρίζεται ότι οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας είναι ζωτικής σημασίας για τον τομέα της θέρμανσης και της ψύξης, η ΕΤΠ εκφράζει τη λύπη της για την έλλειψη σε βάθος ανάλυσης του πρωταρχικού ρόλου που ο τομέας αυτός, με τις σημαντικές επιπτώσεις του στη συνολική ενεργειακή κατανάλωση, θα μπορούσε να διαδραματίσει (i) στη διαδικασία απαλλαγής του ευρωπαϊκού ενεργειακού συστήματος από τις ανθρακούχες εκπομπές μέχρι το 2050 και, κατ' επέκταση, (ii) στη χάραξη σημερινών και των μελλοντικών ενεργειακών πολιτικών·

19. υπενθυμίζει τις παρατηρήσεις της στο ψήφισμα CdR 7/2011 της 30ής Ιουνίου/1ης Ιουλίου 2011 όσον αφορά τις προτεραιότητες σε θέματα ενεργειακών υποδομών για το 2020 και μετέπειτα, σε σχέση με την προτεραιότητα που προσλαμβάνουν η προώθηση των δικτύων μεταφοράς της ενέργειας και η ολοκλήρωση των δικτύων διανομής της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές που παράγεται σε τοπικό επίπεδο από διάφορους αποκεντρωμένους πόρους όπως —μεταξύ άλλων— η αιολική, η υδροηλεκτρική, η γεωθερμική, η ηλιακή ενέργεια και η βιομάζα, με αποτέλεσμα οι υποδομές μεταφοράς και διανομής να καθίστανται πιο έξυπνες (*smart grids*), και αναγκαία προϋπόθεση ενός πραγματικού ανταγωνισμού που μπορεί να παράσχει πραγματικά οφέλη στους τελικούς καταναλωτές. Για να ικανοποιηθεί η αυξανόμενη ανάγκη

(2) COM(2011) 109 final.

για ευελιξία του ενεργειακού συστήματος, χρειάζονται κατάλληλες τεχνολογίες αποθήκευσης —π.χ. υδροαντλητικοί σταθμοί— σε όλα τα επίπεδα τάσης, οι οποίες να επιτρέπουν την αποθήκευση των πλεονασμάτων και τη μεταγενέστερη επιστροφή τους στο δίκτυο μέσω τεχνικών μεγάλης κλίμακας. Για τον σκοπό αυτόν χρειάζεται ανάπτυξη και εφαρμογή στρατηγικών μέσων για την τεχνολογική έρευνα και προώθηση.

#### **Ε. Συμβατικές ή μη πηγές ενέργειας (φυσικό αέριο, άνθρακας, πετρέλαιο) και πυρηνική ενέργεια**

20. συμφωνεί με την ανάγκη να διασφαλιστεί η διαφοροποίηση των πηγών εφοδιασμού και η προστασία της ενεργειακής ασφάλειας. Εφιστά την προσοχή στη σημασία της εκ των προτέρων ύπαρξης συγκεκριμένων κατευθυντήριων γραμμών για τη μεταβατική φάση, κατά την οποία οι συμβατικές πηγές ενέργειας (φυσικό αέριο, άνθρακας, πετρέλαιο), με τις πλέον αποδοτικές και βιώσιμες μορφές τους από την άποψη της μείωσης των εκπομπών και με ιδιαίτερη έμφαση στις τεχνολογίες δέσμευσης και αποθήκευσης του CO<sub>2</sub>, θα μπορούσαν να διαδραματίσουν συνοδευτικό ρόλο στην πορεία προς την απαλλαγή του ενεργειακού συστήματος από τις ανθρακούχες εκπομπές, ενώ θα αναπτύσσονται οι τεχνολογίες, οι υποδομές και οι συμπεριφορές που είναι απαραίτητες για την αλλαγή.

21. εκφράζει την ανησυχία της σχετικά με τη σημασία που αποδίδεται στη στρατηγική για τεχνολογίες που δεν είναι ακόμη διαθέσιμες σε εμπορική κλίμακα και συνιστά η προσφυγή στην αξιοποίηση μη συμβατικών πηγών φυσικού αερίου όπως το σχιστολιθικό φυσικό αέριο, καθώς και η χρήση τεχνολογιών των οποίων δεν μπορεί να εκτιμηθεί ή να ελεγχθεί πλήρως ο βαθμός επικινδυνότητας και οι οποίες μπορεί να έχουν διασυννοριακό χαρακτήρα, να αποτελέσουν αντικείμενο συζήτησης και μελέτης σε ευρωπαϊκό επίπεδο, όσον αφορά τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς και, όπως στην περίπτωση του φυσικού σχιστολιθικού αερίου, λαμβανομένης υπόψη της ενδεχόμενης ανάγκης για ρύθμιση. Ως εκ τούτου, χαιρετίζει την πρόθεση της Επιτροπής να προωθήσει την έρευνα των τεχνολογιών που μπορούν να συμβάλουν στην απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές των διαδικασιών μετασχηματισμού των ενεργειακών συστημάτων και προτείνει να προστεθεί η ανάλυση του κύκλου ζωής ως ουσιαστικό στοιχείο αξιολόγησης κατά τη λήψη των αποφάσεων.

22. επικρίνει την αιτιώδη συνάφεια που απεικονίζεται στον χάρτη πορείας μεταξύ απαλλαγής από τις ανθρακούχες εκπομπές και πυρηνικής ενέργειας, καθώς και την υπόθεση ότι η πυρηνική ενέργεια θα συμβάλει στη μείωση του κόστους του συστήματος και των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας όταν αναγνωρίζεται ότι «το κόστος για την ασφάλεια και το κόστος για τον παροπλισμό των υφιστάμενων σταθμών και τη διάθεση των αποβλήτων μάλλον θα αυξηθούν». Για τον λόγο αυτό, η ΕΤΠ συνιστά να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην ανάπτυξη μακροπρόθεσμων σεναρίων με βάση τις μη συμβατικές ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και στο γεγονός ότι η αυξανόμενη ανησυχία της κοινής γνώμης όσον αφορά την πυρηνική ασφάλεια ενδέχεται να μειώσει την όρεξη για νέες ιδιωτικές επενδύσεις στον τομέα αυτό, οι οποίες θα χρειαστεί να αντικατασταθούν από περισσότερες κρατικές επιδοτήσεις ή υψηλότερες τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας, γεγονός που θα πλήξει περισσότερο τα φτωχότερα μέλη των κοινωνιών μας.

#### **ΣΤ. Επενδύσεις και πρόσβαση στη χρηματοδότηση**

23. εκτιμά ότι ο καθορισμός ενός πλαισίου αναφοράς για τις επενδύσεις, τουλάχιστον μέχρι το 2030, μπορεί να αυξήσει την αποτελεσματικότητα του χάρτη πορείας και να δημιουργήσει συν-

θήκες μεγαλύτερης ασφάλειας στην αγορά, τόσο για τους ιδιώτες όσο και για τους θεσμικούς επενδυτές, ιδίως αν αναφέρεται και σε εθνικούς στόχους επενδύσεων στους οποίους να λαμβάνονται υπόψη τα σχέδια δράσης των τοπικών και περιφερειακών αρχών. Η μεγαλύτερη βεβαιότητα όσον αφορά τις επενδύσεις θα μπορούσε επίσης να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων του 2020, ιδίως της ενεργειακής απόδοσης και εξοικονόμησης, για τους οποίους απαιτούνται πρόσθετες προσπάθειες. Με τον τρόπο αυτό το πλαίσιο αναφοράς θα ωφεληθεί από την χαρτογράφηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο των ικανοτήτων των τομέων της ενεργειακής απόδοσης και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, για τον προσανατολισμό των επενδύσεων, προκειμένου να ενισχυθεί η δυναμική ανάπτυξης και οι φορείς των τομέων αυτών.

24. ζητά ειδικότερα να προσδιοριστούν με σαφήνεια οι πόροι για την προώθηση αποκεντρωμένων επενδύσεων στη βιώσιμη ενέργεια που να συμβάλλουν στην αποτελεσματική χρήση των πόρων και στην ανάπτυξη μιας πράσινης οικονομίας σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο· να καθοριστεί ένα χρηματοδοτικό μέσο αποκεντρωμένης διαχείρισης ώστε να διευκολυνθεί η εφαρμογή των σχεδίων δράσης για τη βιώσιμη ενέργεια (ΣΔΒΕ)· να υποστηριχθούν (οικονομικά και κανονιστικά) οι μικροί περιφερειακοί παραγωγοί ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, προκειμένου να διευκολυνθεί η ένταξή τους στο δίκτυο.

25. συνιστά να επεκταθεί και να παραταθεί το επιτυχημένο πρόγραμμα «Ευφυής ενέργεια - Ευρώπη» και να προσδιοριστούν με σαφήνεια οι όροι όσον αφορά την απολαβή σημαντικού μέρους της χρηματοδότησης που διατίθεται στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής. Συγκεκριμένα, κρίνει μεταξύ άλλων αναγκαία, στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων, την κατανομή των πόρων για τη διευκόλυνση της δημιουργίας τοπικών συμπράξεων για την αποκεντρωμένη ανάπτυξη τεχνολογιών χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και υψηλής ενεργειακής απόδοσης, ειδικότερα δε στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου για τη δημιουργία ανθρώπινου κεφαλαίου ικανού να σχεδιάζει, να διαχειρίζεται και να παρέχει τεχνική βοήθεια σε σχέση με θέματα ενέργειας, τόσο από πλευράς λύσεων όσο και από πλευράς εφαρμογής τεχνολογιών και συνεργασιών.

26. εκτιμά ότι οι τοπικές αρχές πρέπει να συνεχίσουν να απολαύουν απλούστερης πρόσβασης στη χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕΠ) για τη βιώσιμη ενέργεια. Πρέπει να δίδεται προτεραιότητα στα έργα που ενσωματώνουν την ενεργειακή απόδοση και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής, με την απλούστευση των διαδικασιών και την παροχή πρόσβασης σε μικρότερες οντότητες.

27. τονίζει ότι τα εθνικά μέτρα από μόνα τους δεν αρκούν για να χρηματοδοτηθούν αποτελεσματικά οι ενεργειακές υποδομές και προτείνει, επομένως, να χορηγείται μεγαλύτερη χρηματοδοτική υποστήριξη στα έργα στον τομέα της ενέργειας, προκειμένου να προωθηθεί η χρήση λύσεων βασισμένων σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ακόμη και όσον αφορά τη θέρμανση και την ψύξη των κτιρίων.

28. προτείνει την ανάπτυξη μιας στρατηγικής για την υποστήριξη της δημιουργίας περιφερειακών συνεργατικών σχηματισμών και συμπράξεων, καθώς και της συνεργασίας υφιστάμενων συνεργατικών σχηματισμών και συμπράξεων που έχουν ήδη αποδείξει την αξία τους σε τοπικό επίπεδο, ως χρήσιμων εργαλείων για την ανάπτυξη των πράσινων ενεργειακών αγορών και της ενεργειακής απόδοσης, την κινητοποίηση επενδύσεων και τη δημιουργία επαγγελματικών γνώσεων και θέσεων εργασίας.



## Ζ. Έρευνα, καινοτομία και εφαρμογή

29. συμφωνεί με την ανάγκη να αναληφθεί ισχυρή δέσμευση σε ευρωπαϊκό επίπεδο υπέρ της καινοτομίας και της έρευνας, με την πεποίθηση ότι η ανάπτυξη αποτελεσματικότερων και λιγότερο δαπανηρών καινοτόμων τεχνολογιών μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία μεγαλύτερης ασφάλειας στον τομέα και να προσελκύσει κεφάλαια, μέσω μιας ορθολογικής κατανομής των πόρων στο πλαίσιο του νέου προγράμματος «Ορίζοντας 2020».

30. τονίζει ιδιαίτερα την ανάγκη συνοχής των στόχων και των προτεραιοτήτων μεταξύ του νέου προγράμματος ερευνών «Ορίζοντας 2020» και του ενεργειακού χάρτη πορείας για το 2050.

31. πιστεύει ότι πρέπει να ενθαρρυνθεί περισσότερο η καινοτομία και η έρευνα σε σχέση με τη μικρο-παραγωγή ενέργειας, όπως, για παράδειγμα, στην περίπτωση της υδροηλεκτρικής ενέργειας των μικρότερων υδατορευμάτων, της αιολικής ενέργειας για ένα ή λίγα νοικοκυριά, της ηλιακής ενέργειας σε τοπική κλίμακα ή της παραγωγής θερμότητας από ιαματικές πηγές, εφόσον υπάρχουν.

32. συνιστά μεγαλύτερη εστίαση της έρευνας και της ανάπτυξης στο δυναμικό της ενέργειας των ωκεανών (κυματική και παλιρροϊκή ενέργεια), η οποία προσφέρει τεράστιες δυνατότητες για ασφαλή και βιώσιμη παροχή ενέργειας.

33. προτείνει να αναπτυχθούν μηχανισμοί αναπαραγωγής, στη βάση των υφιστάμενων βέλτιστων πρακτικών σε διάφορες περιοχές, ώστε να υποστηριχθεί η δημιουργία συνεργατικών σχηματισμών καινοτομίας, περιφερειακών πλατφορμών για την καινοτομία στον τομέα της ενέργειας ή άλλων μορφών συμπράξεων δημόσιου/ιδιωτικού τομέα μεταξύ των περιφερειακών αρχών, των πανεπιστημίων και της βιομηχανίας. Αυτές οι μορφές συμπράξεων θα μπορούσαν να αποτελέσουν σημαντικά εργαλεία για την περιφερειακή ανάπτυξη και τις τοπικές οικονομίες εξασφαλίζοντας μεγαλύτερη προσαρμοστικότητα, προσβασιμότητα και αποδοτικότητα των καινοτομιών και των τεχνολογιών σε τοπικό επίπεδο.

34. εκτιμά ότι οι πολιτικές στον τομέα της γεωργίας και της δασοκομίας θα επηρεαστούν σημαντικά από τον χάρτη πορείας και,

συνεπώς, θα αποδειχθεί αναγκαίο να υποστηριχθούν έρευνες που θα επιτρέπουν τις προσαρμογές και τις εξελίξεις των τομέων αυτών σε βάση μεγαλύτερης βιωσιμότητας.

35. συνιστά να ενισχυθεί ο ρόλος των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην προώθηση της υιοθέτησης των καινοτομιών και στη διάδοση πληροφοριών και λύσεων για την κατανάλωση ενέργειας σε στρατηγικούς τομείς, όπως οι «έξυπνες πόλεις» (*smart cities*) που περιλαμβάνουν πολιτικές βιώσιμης κινητικότητας, οι έξυπνες υποδομές διανομής (*smart grids*) και οι αειφόρες οικοδομικές κατασκευές.

36. ζητεί να τονιστεί η σημασία της έρευνας και της κατάρτισης των επαγγελματιών, ιδίως εκ μέρους των κρατών μελών, προκειμένου να καταστεί εν συνεχεία δυνατή η αξιοποίηση ειδικευμένου προσωπικού και ενδεδειγμένων προγραμμάτων σπουδών που θα διασφαλίζουν την αποτελεσματικότητα των τεχνολογιών του μέλλοντος, με στόχο να εισαχθούν καινοτομίες και να υλοποιηθούν στρατηγικά σχέδια.

## Η. Εσωτερική και παγκόσμια αγορά

37. τονίζει την επείγουσα ανάγκη να εφαρμοστεί πλήρως μέχρι το 2014 η εσωτερική αγορά ενέργειας, η οποία θα συμβάλει στην εξασφάλιση του εφοδιασμού ενέργειας σε προσιτές τιμές, να αρθεί η ενεργειακή απομόνωση ορισμένων κρατών μελών μέχρι το 2015, να επιτευχθεί μία δίκαιη εξισορρόπηση των πόρων μεταξύ των περιφερειών και να σταθεροποιηθούν και να βελτιωθούν οι συνθήκες πλαισίωσης του ευρωπαϊκού ενεργειακού τομέα, προκειμένου να περιοριστεί το πρόσθετο κόστος της ενεργειακής μετάβασης.

38. συνιστά συνέχιση της ανάπτυξης του συστήματος εμπορίας των δικαιωμάτων εκπομπής διοξειδίου του άνθρακα με τη ριζική τροποποίηση και της διαδικασίας δωρεάν δικαιωμάτων εκπομπών, η οποία, με τη σημερινή της μορφή, υπονομεύει τις ρυθμιστικές προθέσεις του ETS, διατηρώντας πολύ χαμηλή την τιμή των δικαιωμάτων εκπομπής. Στην τροποποίηση αυτή πρέπει να συνεκτιμηθεί η κατάσταση των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στις διεθνείς αγορές και η ανταγωνιστικότητα των οποίων θα μπορούσε να θιγεί από το φαινόμενο της μετατόπισης των ανθρακούχων εκπομπών (διαρροή άνθρακα) σε τρίτες χώρες.

Βρυξέλλες, 10 Οκτωβρίου 2012

Ο Πρόεδρος  
της Επιτροπής των Περιφερειών  
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO